פערלאג די „יודישע ביהנע".

בֶּן הַדּוֹר

היסטאָרישע אָפּערעטאַ אין 4 אַקטע

פון פּראָפעסאָר

י. האָראָוויטץ.

מוזיק פון פערעלמוטער עט וואָהל.

פיעטרקאָב--תרס"ז

БЕНЪ ГАДОЙРЪ

Оперета въ 4-хъ дѣйствіяхъ.

Соч. Професора И. Горовича.

Типографія М. Цедербаума въ г. Петроковѣ.

פערלאג די „יודישע ביהנע״.

בֶּן הַדוֹר

היסטאָרישע אָפּערעטאַ אין 4 אַקטען

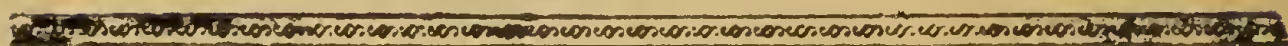
פון פראָפעסאָר

י. האָראָוויטץ.

מוזיק פון פערעלמוטער עט וואהל.

פיעטרקוב--תרס״ז

БЕНЪ ГАДОЙРЪ

Оперета въ 4-хъ дѣйствіяхъ.

Соч. Професора И. Горовича.

Типографія М. Цедербаума въ г. Петроковѣ.

Тип. Г. Пажевъ Варшава Ул. Сѣраковская №2

פּערזאָנען:

שלמון בן עמיאל	קעניג פון חבור	50 יאָהר אלט
צפּורה	זיין פרוי	געגען 40 „ „
בן הדור	זייער זוהן	24 „ „
חנון (שלמונ'ס ברודער)	קעניג אין חיפה	40 „ „
עלמות	זיין טאָכטער	20 „ „
רחמה	קאַמער־מיידעל ביי עלמות	„ „ 18 „ „
לַפּידות	הויף־דינער, א שבור	30 „ „
צרויה	זיין פרוי	30 „ „

אָמון, פאָלקס אַנפיהרער; פריהר ביי שלמון, שפּעטער ביי חנון, געגען 60 יאָהר.

מיליטערישטען. הענקער, 2 פערברעכער, פישער מיידלעך און פאָלק.

ערשטער אַקט.

(שטעלט פאָר א פרייער פלאַץ. 2 ברענענדע שייטער הויפען זענען פאָרבערייט צום פערברענען די פערברעכער. דערנעבען שטעהען די 2 פערברעכער אין וויסען געקליידעט. ארום זיי: די הענקער אין רויטען און גייסטליכע אין ווייסען געקליידעט. דער פלאַץ איז בעוואכט פון מיליטעריסטען. און דער מיט שטעהט אמון געקליידעט אלס אנפיהרער פון מיליטער. פון ביידע זייטען שטעהען דאָס פאָלק פערשידען מאָרגענלענדיש געקליידעט. דאָס פאָלק ווייזט אַ'נ'אונצופריעדענהייט פון דעם אורטהייל.)

כאָר:

אל רחום וחנון! שיק אַ דיינע קינדער פון דער נויט!
מיר בעטען דיך אַלע: רעטע דיינע קינדער פון דעם טויט!
אונשולדיג זענען זיי אַצינד.
מיר אַלע בעטען: רעכען קיין אַלטע זינד.
אונשולדיג זענען זיי אַצינד!
רעטע דיינע קינדער פון דעם טויט!
אל רחום וחנון!
שיק אַ דיינע קינדער פון דער נויט!
מיר בעטען דיך אַלע: רעטע זיי פון דעם טויט!
פון דעם טויט!

עֶרְשְׁטֶער אַקְט.

(שטעלט פֿאָר אַ פרייער פלאַץ. 2 ברענענדע שייטער הויפֿען וועלכע פֿאַרבעריֵיט צום פֿערברענען די פֿערברעכער. דערנעבען שטעהען די 2 פֿערברעכער אין ווייסען געקליידעט. אַרום זיי: די הענקער אין רויטען און גייסטליכע אין ווייסען געקליידעט. דער פלאַץ איז בעוואַכט פֿון מיליטעריסטען. אַן דער מיט שטעהט אמון געקליידעט אַלס אַנפֿיהרער פֿון מיליטער. פֿון ביידע זייטען שטעהען דאָס פֿאָלק פֿערשידען מאָרגענלענדיש געקליידעט. דאָס פֿאָלק ווייזט אַ'ן'אונצופֿריעדענהייט פֿון דעם אורטהייל.)

כּאָר:

אל רחום וחנון! שיק אַ דיינע קינדער פֿון דער נויט!
מיר בעטען דיך אַלע: רעטע דיינע קינדער פֿון דעם טויט!
אונשולדיג זענען זיי אַצינד.
מיר אַלע בעטען: רעכען קיין אַלטע זינד.
אונשולדיג זענען זיי אַצינד!
רעטע דיינע קינדער פֿון דעם טויט!
אל רחום וחנון!
שיק אַ דיינע קינדער פֿון דער נויט!
מיר בעטען דיך אַלע: רעטע זיי פֿון דעם טויט!
פֿון דעם טויט!

אמון: (האלט אַ ראָלקע אין האַנד) ליעבע, בירגער און טאַפּפערע קריעגער פון חימה און חבור! הערט אויס דעם בעפעהל פון אייער קעניג חנון!

(פריעדען־געשריי צווישען די מיליטעריסטען, און אונצופריעדענהייט צווישען פאָלק)

אמון: (עפענט די ראָלקע און לעזט) איך, חנון, זיער גרויסער הערשער פון אַראַביען, דער קעניג פון חימה און חבור...

(מורמלען צווישען פאָלק)

מיליטעריסטען: שאַ! רעספּעקט פאַר דעם קעניגס מאַניפעסט!

(דאָס פאָלק שטומט)

אמון: (לעזט ווייטער) גיעב אַרויס דעם פאָלגענדען מאַניפעסט: גאָט איז מיין עדות אַז נישט איך בין שולדיג אין דעם טויט פון אייער געוועזענעם קעניג, מיין ברודער שלמון...

(דאָס פאָלק רייסט איבער זיין לעזען מיט אונצופריעדענעס מורמלען און דאָס מיליטער שטילט זיי איין)

אמון: (לעזט ווייטער) איך און מיין ברודער, אייער געוועזענער קעניג, האָבען מיר צוזאַמען געקעמפפט ווי די העלדען, אויפ'ן שלאַכט־פעלד געגען די אַראַביער פון באַגדאַד, און גאָט האָט אונז געהאָלפען, מיר האָבען זיי בעזיעגט. אָבער ליידער, איז באַלד דערנאָך שלמון פערלוירען געגאַנגען! און מיר האָבען אַ לאַנגע צייט נישט געוואוסט וואו ער איז אהין געקומען. איך ווייס אַז אַ טהייל פון פאָלק האָבען אויף מיר פערדאַכט געהאַט. יעצט אָבער מיין פאָלק! איז מיר געלונגען צו ענטדעקען די צוויי מערדער וועלכע האָבען זיין בלוט פערגאָסען (מורמלען צווישען פאָלק ווי פריהער) און די זאָלען אויף מיין בעפעהל פערברענט ווערען. און דאָס הייליגע פייער וועט פערניכטען דעם פערדאַכט וואָס איז אויף מיר געפאַלען און וועט אָבוואַשען און ריינּיגען זייערע זינדיגע נשמות! אַזוי בעפעהלט אייער קעניג רבן בן עמאַל פון חימה.

(א'נ'אויפרודער צווישען פאָלק אלע שרייען)

פאלק: זיי זענען אונשולדיג! אונשולדיג!

מיליטעריסטען: רעספּעקט פאר'ן קעניגס מאַניפעסט!

אמון: הענקער אייער פפליכט! (דאָס פאָלק שרייט, איז דאגעגען און עס הערט זיך אַ שטימע אונטער די קאָליסען)

אמון: עס הערט זיך אַ שטימע! האַלט! לאָמיר ווארטען און זעהען ווער דאָרט איז. (ער קוקט אַרויס) אַ'נ'אַלטער מאַן אָפּשר דאַרף ער דאָס נישט וויסען! (צו די מיליטעריסטען) פּערבאָרגט די פערברעכער! (דאָס מיליטער פערשטעלט זיי)

שלמון: (פערשטעלט אַלס בעטלער. קומט אַריין זינגענד:) וואָס זענט איהר אַזוי שטיל געבליבען? האָב איך אייך אפשר אייער שמחה פערשטעהרט? איז היינט אַ יום־טוב אין חבור?.. אַ יאָ! מיר דאַכט, ווען איך האָב קיין טעות נישט, איז היינט דער געבורטס־טאָג פון אייער קעניג שלמון. היינט דאַכט מיר ווערד ער אַלט 50 יאָהר.

אמון: (צו זיך) יאָ! ריכטיג 50 יאָהר. היינט ל"ג בעומר, מיט 50 יאָהר צוריק איז אונזער אונגליקליכער קעניג געבוירען געוואָרען (צו שלמון) ווי עס שיינט ביסט דו אַ פריינד פון אונזער גאָטזעליגען קעניג שלמון בן עמיאל, און עס טהוט מיר לייד דיר מיט צו טהיילען די טרויריגע נאַכריכט: אַז דער קעניג שלמון איז שוין לאַנג טויט און דאָ זענען די צוויי פערברעכער וועלכע האָבען פערגאָסען זיין הייליג בלוט. און לויט דעם בעפעהל פון אונזער נייעם קעניג, ווערען זיי יעצט אומגעבראַכט!

שלמון: עס איז זעהר פיין פון אייער קעניג. אָבער לאָזט מיך זעהען די מערדער!

אמון: זאָלען די מערדער פאָרטרעטען! (מען פיהרט פאָר די פערברעכער און שלמון בעטראַכט זיי)

שלמון: (לאַכט ביטער) און ד י זענען ביי אייך קעניגס־מערדער!

האַ האַ האַ! איך שווער איך בײַ גאָט אַז נישט זײַ! — זײַ זעהען גאָר נישט אויס ווי קיין מערדער.

אמון: דו שווערסט בײַ גאָט?

שלמון: יאָ! איך שווער. אין מײַן לעבען האָב איך נאָך קיינמאָל נישט פאַלש געשוואהרען!.. און אַז איהר ווילט, מײַנע ליעבע, קאָנט איהר עס איך באַלד איבערצײַגען...

אמון: איבערצײַגען? ווי אַזוי דען?

שלמון: האָט איהר פערגעסען דעם אַלטען יודישען מנהג?

אמון: וואָס מײַנסט דו, אַלטער?

שלמון: פאָלק פון חבור! איך האָב מיטלײַד מיט איך מײַן פאָלק! לײַדער האָט איהר שוין פערגעסען אײַערע אַלטע מנהגים!... אַלזוי הערט מיך: ווען אַ מענש איז פון אַ מענשען אַלס פערברעכער פעראורטהײַלט געוואָרען און דער פעראורטהײַלטער איז דאַגעגען געוועהן זײַן משפט, פלעגט מען איהם ערלויבען זײַן אונשולד צו בעווײַזען, מיט דעם: וואָס ער וועט בײַ גאָט אויסבעטען רעגען, צום פערלעשען דאָס פײַער אויף'ן שײַטערהויפען. ער פלעגט צו בעטען תפילת־הגשם. און ווען גאָט האָט זײַן געבעט צו געהערט און האָט אַ רעגען אַראָב נעשיקט, האָט עס געהייסען: אַז גאָט וואָס איז אַ יודע מחשבות בעווײַזט אַז דער פעראורטהײַלטער איז אונשולדיג...

אמון: ביסט גרעכט, אַלטער. איך געדענק עס. און זאָל עס אויך אַצינד געשעהן! (צו די פערברעכער:) איהר פעראורטהײַלטע! איהר האָט דאָס רעכט, פרײַ צו בעטען תפלת הגשם. און ווען איהר זענט ווירקליך אונשולדיג, וועט גאָט אַראָב שיקען אַ רעגען און איהר וועט פרײַ ווערען. איהר קאָנט די תפלה אַליין מתפלל זײַן אָדער אויסוועהלען איינעם פון דעם פאָלק.

פון פאָלק: זאָל דער אַלטער פאַר זײַ מתפלל זײַן.

אמון: עהרווירדיגער גרײַז! די פעראורטהײַלטע וועהלען דיך

אוים : זאָלסט פאַר זיי מתפלל זיין . פיהלסט דו דיך געצוג קרעפטיג דאַצו ?

שלמון : יאָ . דאָך זאָל דאָס פאָלק מיט מיר מיט בעטען

אמון : הזקן מתחיל בתפלה .

פאלק : מיר בעטען דיך אָ גאָט :

העלף אונז פון דער נאָט !

מיר דיינע קינדער ;

בעטען דיך אצינדער :

שיק אונז דיין זעגען

און אַביסעלע רעגען !

שלמון : בעווייז גאָט דיין גבורה ,

ווי דו האָסט שוין בעוויזען אַ מאָל :

פאלק : דיינע קינדער ישראל !

שלמון : זכור הנולד :

געדענק אונז דו גרויסער גאָט

פון אברהם יצחק ויעקב

און אונזער תפלה בעטען מיר , קשוב !

פאלק : שיק אונז דיין ברכה והצלחה ,

וועט זיין שיר ושבחה .

שלמון : רבונו של עולם ! דו הערר פון דער וועלט ,

מיר בעטען דיך , רעגען גיך שיק פון דיין געצעלט .

מיר זאָלען ניצול ווערען פון ביטערען טויט !

שמע ישראל ד' אחד !

פאלק : שיק אונז דיין ברכה והצלחה ,

וועט זיין שיר ושבחה ,

שלמון : אוי אוי ! בעבורו אל . . .

אוי אוי ! אל תמנע מים !

בעוויז אונז געשווינדער :

בצדקו חון חשרת מים ! (דאָס פאָלק ווערדט אָלט) .

שלמון : בעוויז אונז דיין גבורה (ווי אויבען , שיר ושבחה)

מַשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶשֶׁם! (עֶס דונערט בליצט און רעגענט)

פֿאלק: (טאנצט פאר שמחה).

לברכה ולא לקללה.

פרעהליך וועלען מיר זיין, אלע קינדער פון ישראל,
טאנצען וועלען מיר געהען, אלע אהן א צאהל;
זינגט, שפרינגט, אלע יודען מיט א מאל,
זייט נאר פרעהליך, גאר אהן א צאהל.
פרעהליך זיין, פרעהליך זיין, אלע אהן א צאהל,
פרעהליך וועלען מיר זיין, אלע קינדער פון ישראל.
טענצעלעך וועלען מיר געהען, אלע אהן א צאהל,
לויבט אלע, לויבט אלע. אונזער גרויסען גאט.

(עס רעגענט שטארק אמון הייסט בעפרייען די פערברעכער. עס געשעהט)

פאלק: (מיט פריידען געשריי)

פריי! פריי! אונשולדיג! אונשולדיג!

(פון אונטער די קאליסען הערט זיך טראמפעטען שאל)

אמון: דער קעניג קומט!

שלמון: (צו זיך) איך האב מורא ער זאל מיך נישט דערקענען!
(צו אמון) עהרווירדיגער מאן איך פיהל מיך זעהר מיעד
און שוואך. קאנסט דו מיר פילייכט אנווייזען א שטיקעל
ארט וואו זיך אב צו רוהען, איך זאל כח האבען
ווייטער צו וואנדערען?

אמון: זעה אלטער: דא נישט ווייט איז מיין געצעלט, געה,
די אונשולדיגע וועלען עס דיר אנווייזען (צו זיי) געהט מיט!
מען וועט דיך שען אויף־נעמען, וועסטו דיך אויסרוהען.

שלמון: (אבגעהענד) איך דאנק דיר פאר דיין חסד! (אלע דריי אב).

(חנון מיט זיין וואך קומען ארויין)

אמון: האך לעבע דער קעניג חנון!

מיליטעריסטען: האך! האך! דעם קעניג,

באר. האך לעבע דער קעניג חנון,
חנון דער מעכטיגער העלד,

זיַי געזונד,
אימער געזונד ,
דו העלדישער קריגער ,
דו ביסט אונזער זיעגער !
יאָ נאָר ער איז אונזער זיעגער
האך לעבע , האך לעבע , האך !

חנון : איז מיין בעפעהל שוין ערפולט ? האָט מען די פער־ברעכער שוין פערברענט ?

אמון : דער שופט־צדק האָט דיין בעפעהל צוריק גערופען ; דורך הימעלס־וואונדער איז זייער אונשולד בעוויזען געוואָרען .

חנון : (בעז) וואָס ? אַזוי בעהויפּטען מיינע אונטערטאַהנען , אין מיין געגענוואַרט ? זאָג ! ווער האָט עס געוואַגט מיין בעפעהל וויעדער צו שפּרעכען ?

אמון : גאָטעס שטימע האָט עס גערעד צום פאָלק דורך דונער און בליץ .

חנון : ווער האָט עס בעוועגט דאָס פאָלק צו געהאָרכען דיעזע שטימע ? דו, אָמון ?

אמון : ניין קעניג, ניכט איך. עס איז געוועהן אַ'נ'אַלטער בעטלער, וועלכער האָט דאָס פאָלק ערריננערט אין זייער אַלטען מנהג. און אויף זיין געבעט האָט גאָט דעם רעגען געשיקט.

חנון : וואו איז ער, דער בעטלער ? שוין זאָל מען איהם אַהער ברענגען ! און וואָס עס האָט געזאָלט טרעפען די מערדער, זאָל מיט איהם געשעהן !

אמון : עס איז געוועהן אַ שליח פון גאָט, מיין קעניג !

חנון : אַ בעטריגער !

אמון : אַ'נ' איש אלהים !

חנון : אַ ניכטס־ווירדיגער !

אמון : אַ נביא !

חנון: וואָס!.. און מיַין פאָלק האָט עס געוואַגט מיר וויעדער צו שפּרעכען? נו... גוט! געהט איך אַלע אַוועק פון דאַנען!

אלע: (אָבגעהענד) די פאָלקס שטימע איז גאָטעס שטימע! (אָב)

חנון: אמון! בלייב דאָ! (אמון געהט צוריק) זאָג מיר: פערדין איך דעם האַס וואָס דאָס פאָלק טראָגט אויף מיר? וואָס טהו איך דען נישט אום מיט זיי אין פריעדען צו לעבען? באלד ווי אייער אַלטער קעניג איז ערמאָרדעט געוואָרען, בין איך געוועהן דער ערשטער, וואָס האָב פאָרגעלעגט אַז דער פּרינץ בן־הדור זאָל מיט מיר צוזאַמען פיהרען דאָס קעניגרייך. אָבער ער האָט זיך ענטזאַגט און נאָך מעהר: ער פעראייניגט זיך מיט אונזערע פיינד געגען אונז אויף־צו שטעהען! דאַן האָב איך געוואָלט הייראַטהען די קעניגין צפורה און האָב געוואָלט די הערשאַפט מיט איהר זיך טהיילען, אָבער אויך זי האָט מיין אַנטראַג צוריק געוויזען. שוין 10 יאָהר אַז זי זיצט געפאַנגען אין אַלטען קעניגליכען שלאָס און נאָך ווילגט זי נישט איין מיין פרוי צו ווערען! אָבער דער מעכטיגער קעניג חנון וועט נישט לאָזען פון זיך חוזק מאַכען! האָב איך רעכט, אמון?

אמון: איך וויל האָפען אַז דער קעניג וועט זיין אַ שופט־צדק און וועט מיט הסד זיין טראָהן בעציערען...

חנון: אָבער ווער איז דאָס דער בעטלער וועלכער האָט דאָס פאָלק אויף־געררייצט געגען זייער קעניג?

אמון: (קוקט ארויס) אָט קומט ער! לאָז דער קעניג אַליין מיט איהם רעדען.

(שלמון קומט אריין)

חנון: נישט איך, נאָר מיין שווערד וועט מיט איהם רעדען! (ער ציהט זיין שווערד געגען שלמון, ער קוקט איהם שטאַרק אין די אויגען, ער ציהט זיך שרעקענד צוריק און זעצט אריין לאַנגזאַם צוריק די שווערד אין איהר שייד ארײַן) אַך זיין

געשטאַלט ערדינגערט מיר דעם גייסט פון מיין ברודער!
(פויזע) דאָך, זאָל עס זיין ווער עס וויל ער דאַרף נישט
לעבען!.. זאָג נאָר אַלטער, ווער ביסטו?

שלמון: דער קעניג פון הבור!

חנון: (ערשראָקען) דער קעניג פון חבור? (אויך אַמון ערשרעקט)

שלמון: נו, וואָס האָט איהר אַייך אַזוי דערשראָקען? נישט
פאַר יעדען קעניג דאַרף מען מורא האָבען... איך בין
דער קעניג פון די בעטלער. אַראַביען איז בערוהמט
מיט זיינע בעטלער און איך בין זייער קעניג.

חנון: (בערוהיגט) ביסט דו דער בעטלער־קעניג? און וואָס
טהוסטו דאָ?

שלמון: איך בין געקומען אויסבעטען דאָס לעבען פון צוויי
אונשולדיגע מענשען.

חנון: דאָס איז פאַר אַ בעטלער אַ צו גרויס פערלאַנגען!

שלמון: איך בין דאָך אָבער דער ק ע נ י ג פון די בעטלער.

חנון: און ווער האָט דיך געמאַכט, פאַר זייער קעניג?

שלמון: דער קעניג אַלער קעניגע.

חנון: (מיט פערבאָרגענעם באַזהאַפט). אַלטער! דו האָסט חן אין
מיינע אויגען און איך ערלויבע דיר שטענדיג צו קומען
אין מיין קעניגליכען פּאַלאַץ. אַלץ וואָס וועט אָבפאַלען
פון מיין טיש זאָל קיין אַנדערן נאָר דיר אַליין געהערען!

שלמון: ניין! איך בעטעל נישט פאַר זיך אַליין... איך בעטעל
נאָר שטענדיג פאַר מיין פאָלק!..

חנון: און דו אַליין פון וואָס לעבסטו?

שלמון: זיעבצעהן יאָהר שוין לעב איך אויף אַ'נ'אינזעל נאָר
פון בלויז בעטען און האָפען...

חנון: (קוקט איהם פערדעכטיג אָן) געענוג!... אַמון! איך בעפעהל אַז
דער אַלטער זאָל געבראַכט ווערען אין מיין קעניגס־שלאָס
נאָך חימה. מיט דער ערשטער שיף זאָל מען איהם אַהין
ברענגען! לעב וואָהל אַלטער! און פערלויף פון דריי

טאגען וויל איך דיך אין מײַן שלאָס זעהען. לעב וואָהל אָמון! איך פערלאַנג פּינקטליכע ערפּולונג! (אָב געהענד, בײַ זײַטע) דער אַלטער קומט מיר זעהר פערדעכטיג פאָר! ער מוז צוזאַמען מיט דער שיף פערברענט ווערען! (אָב)

אמון: (וועלכער האָט די גאַנצע צײַט זיך אײַנגעהערט זײַער רעדען און בעמערקט דעם אַלטענס יעדע בעוועגונג איז ענדליך צו:) ניין! ניין! לענגער האַלט איך עס נישט אויס! מײַנע אויגען זענען נישט זיכער, אָבער מײַן הערץ זאָגט מיר אויף זיכער אַז דו ביסט מײַן קעניג שלמון בן עמיאל!... (ער קניעט).

שלמון: (העבט איהם אויף) נישט לאַנג ערשט ביזטו אַזוי געלעגען פאַר יענעם טיראַן, וואָס איז זיכער אַז ער האָט אײַער קעניג ערמאָרדעט, וועלכער האַלט אײַער קעניגין בײַ זיך געפאַנגען און וועלכער האָט שוין נישט אײינמאָל געוואָלט אײַער קרוין-פּרינץ בן הדור ערמאָרדען.

אמון: אָבער ווי קונסטפאָל, מײַן קעניג, דו האָסט זיך פערמאַסקירט! עס איז דיך אונמעגליך צו דערקענען. און וואָס איז דאָס, אײיגענטליך, מיט דיר געשעהן? קאָנסטו עס, קעניג, דײַן טרײַען קנעכט ענטדעקען?

שלמון: איך ווייס, אָמון, דו ביסט מיר טרײַ... איך ווייס עס פון לאַנג, אַלזוי הער: מיט 17 יאָהר צוריק, ווען איך בין זיעגעס-פול צוריק פון דער מלחמה, געגען די אַראַבער, אין באַגדאַד, און בין צוזאַמען מיט מײַן דאַמאַלס פערטרויעטען ברודער, חנון, אין איין שיף געפאָהרען, האָט ער מיך, אונערבאַרמונג, אין מיטען מעער אַרויס געוואָרפען פון דער שיף. אָבער דורך גאָטעס וואונדער האָב איך מיך געפונען אַם צווייטען טאָג אויף אַ ווילדע אינזעל. דאָרט האָב איך פערבראַכט 17 יאָהר. ווי אַזוי איך האָב דאָרט געלעבט? קענסטו דערקענען אין מײַן אויסזעהען... פאַר אײניגע טעג האָב איך דערזעהען אַ קויפמאַנישע שיף

פאָראִיבּער געהן, און אִין גאָטעס נאָמען האָב איִך מיִך אַרײַן געוואָרפען אִין די גערײַצטע װעללען און זײַ האָבּען מיִך אַהיִן געטראָגען לעבּעדיִג צו דער שיִף. און אַט װעהסטו מיִך דאָ: אַלט, פערווילדעט, אָבּער איִך לעבּ! הערסט אָמון? איִך לעבּ! און דו אָמון טהו דעם מערדערס בּעפעהל, און בּרענג מיִך אִין זײַן פּאַלאַץ. אַלס בּעטלער װעל איִך קומען אִין זײַן הויז אָבּער אַלס קעניִג װעל איִך פון איִהם ראַכע נעמען! קום אָמון אִין גאָטעס נאָמען. טויט דעם קעניִגס־מערדער! קום, לאָמיר רעטען די קעניִגיִן צפּורה און דעם פּריִנץ בּן הדור! (בּײדע אָב לינקס.

לפּידות קומט אָן פון רעכטס)

לפּידות: בּנאָמנות שלי, װי איִך בּיִן אַ יוד דאַצו, עס איז אַ געשעפט. (קוקט זיִך אַרום און רופט) קום אַרײַן יונגערמאַן! האָבּ קײן מורא ניִשט עס איז קײנער ניִשטאָ! (בּן הדור קומט אַרײַן פערשטעלט אַלס פּיִשער) זעץ דיִך אַניִדער און ערקלער מיִר נאָך אַמאָל: װי אַזוי האָסטו ערמאָרדעט דעם פּריִנץ בּן הדור? בּנאָמנות שלי, װי איִך בּיִן אַ יוד דאַצו אַז עס איז אַ געשעפט. דאָ קען אַרום אַפּאָר שענע מטבעות אַ חוץ כּבוד וגדולה...

בּן הדור: (געקלײדעט אַלס פּישער און פערשטעלט מיִט אַ בּערדעל) הער מיִך אויס לפּידות! איִך בּיִן אַ פּיִשער נעזעלען, און האָבּ געהערט צװישען מײַן חבורה דערצעהלען אַז דער קעניִג האָט אויסגעזעצט אַ פּרײַז פון 1000 דרכּי זהב, פאַר דעם װאָס װעט ערמאָרדען דעם פּריִנץ.

לפּידות: בּנאמנות שלי, װי איִך בּיִן אַ יוד דאַצו, דערצעהל װײַטער! עס איז אַ געשעפט!

בּן הדור: אײנמאָל פאָהרענדיִג מיִט מײַן שיִפעל פּיִש כאַפּען, האָבּ איִך דערזעהען װי אַ יונגערמאַן דרעהט זיִך בּײַ'ם בּרעג און רופט מיִך איִך זאָל צו איִהם אַריִבּער קומען. אײַן שפּרונג מיִט מײַן שיִפעל און איִך בּין שוין נעבּען

איהם. זאָגט ער צו מיר: וויפיעל ווילסטו זאָלסט מיך איבער פיהרען מיט דיין שיפעל נאָך חימה? איך וויל זאָגט ער דעם קעניג זעהען. און פון אַוואָרט צו אַוואָרט בין איך ערפאַהרען אַז ער איז דאָס דער פרינץ בן הדור און אַז ער וויל דעם קעניג טויטען, און זיין מוטער פון געפענגעניס בעפרייען. איך האָב נישט לאַנג געקלערט און מיט איין שטוים האָב איך איהם מיט מיין דאָלק זיין ברוסט אדורך געשטאָכען. אַלץ וואָס ער האָט ביי זיך געהאַט האָב איך צו גענומען און דעם טויטען קערפּער זיינעם האָב איך אין וואַסער אַריין געשליידערט.

לפידות: בנאֶמנות שלי, ווי איך בין אַ יוד דאַצו. אַ גוט געשעפט. די פישעלעך וועלען זיך אוים פאַשען מיט פרינצען-פלייש... יאָ, אָבער מיט וואָס ווּעסטו דאָס קענען דעם קעניג איבערצייגען?

בן הדור: צווישען די זאַכען וואָס איך האָב ביי איהם געפינען איז אויך געוועהן אַ מעדאַליאָן מיט זיין בילד. (ווייזט דאָס מעדאַליאָן) אָט! נו, דערקענסט איהם?

לפידות: (בעטראַכט דאָס מעדאַליאָן) בנאֶמנות שלי ווי איך בין אַ יוד דאַצו, אַז דאָס איז ער מיט די ביינער. זאָג זשע מיר נאָר מיין ליבער פישער לעבען, וואָס זשע ווילסטו אייגענטליך?

בן הדור: זאָלסט מיך פאָרשטעלען פאַר דעם קעניג.

לפידות: בנאֶמנות שלי ווי איך בין אַ יוד דאַצו, דו ביסט גאָר קיין נאַר נישט... גוט. און וואָס וועל איך האָבען דאַפון?

בן הדור: די טויזענד דרכי זהב וואָס דער קעניג וועט געבען, וועלען געהערען צו דיר.

לפידות: און וואָס ווּעסטו דאַפון האָבען?

בן הדור: איך וויל נאָר דעם כבוד און די מצוה.

לפידות: בנאֶמנות שלי ווי איך בין אַ יוד דאַצו, אַז ער איז

אַ טהייַערער פרייַער. אַ שֵׁען פּנים קאָן ער האָבען פון מצות מיט כבוד... נאָר אויך מייַן דאַגָה. דער קעניג דאַרף די טעג צוריק קומען פון באַגדאַד וועסטו קומען צום פּאַלאַץ וועל איך דיך פאַר איהם פאָרשטעלען. דערווייַל וואַרט דאָ אוים. איך לויף ברענגען אַביסעל וויין, וועלען מיר טרינקען לחיים צום נייַען געשעפט. בנאמנות שלי, ווי איך בין אַ יוד דאַצו. (אב)

בן הדור: גאָט! העלף מיר מייַן פּלאַן אוים צו פיהרען; העלף מיר איך זאָל מיך קאָנען נוקם זיין פאַר מייַן פּאָטערס אונשולדיגע בלוט! און איך זאָל קאָנען מייַן מוטער בעפרייַען! גאָט שטעה מיר בייַ!

(פויזע) איך בין זיכער אין גאָטס הילף איך זעה עס גליקט מיר אין יעדער זאַך, אויך די שענע פישערין האָט מיר צו געזאָגט בייַהילפיג צו זיין איך זאָל האָבען צו טהון אין פּאַלאַץ און איך בין זיכער אַז איך וועל מייַן צוועק ערגרייכען... (זינגט)

I.

דאָרט אין הימעל זעה איך שטענדיג,
קלייַנע שטערענדליך, ליכטיג אָהן אַ שיעור,
און איינעם זעה איך זעהר ווייַנענדיג,
וואָס קוקט טרויעריג אַראָב צו מיר...
אַ שטערענדל זאָג מיר, פון דער ווייַט:
וואָס בעדייַט, אָ! דייַן טרויערקייט?
דו שטערענדיל קלייַנס איך פרעג עס דיר:
וואָס איז מייַן צוקונפט? זאָג עס מיר!
צו וועל איך בעגליקען, אָדער נייַן?
איך פרעג עס בייַ דיר מיט גרויס געוויין!
„שרעק גאָר נישט, ס'וועט דיר זיין גוט!" —
ענטפערט מיר דאָס שטערענדל פון דער ווייַט —
„פערליער קיין מוטה, זייַ נאָר בערוהט,
איך וועל דיך העלפען צו יעדער צייַט!"

II.

פלוצלונג דערזעה איך דעם הימעל שפאַלטענדיג,
אַ'נ'ערשיינונג צו מיר זיך בעוויזט,
און צווײַ מלאכים'לעך דאָרט צו האַלטענדיג,
האָב איך דערזעהען מײַן פאָטערס גײַסט.
אַ שטימע האָב איך אויך געהערט:
„נעם ראַבע! ער האָט עס די ווערטה.
„ערמאָרדעט דײַן פאָטער האָט חנין,
„געפאַנגען דײַן מוטער האָט דער טיראַן!
„גאָט וועט דיך העלפען, מײַן ליעב קינד,
„ראַבע צו נעמען פון איהם געשווינד,
„פערשווײַג נאָר נישט דײַן פאָטערס בלוט! —
האָט דער גײַסט געבריזלט צו מיר פון ווײַט —
„ראַבע נעם! פערליער קײן מוט,
„איך וועל דיך העלפען צו יעדער צײַט!
(אָב).

לפידות: (שכור מיט אַ קריגעל ווײַן) זײַט מיר מוחל יונגערמאַן, איך האָב געהאַט אַ קריגעל ווײַן אין שטוב, איז עס... (ער קוקט זיך אום) וואו איז ער ערגעץ אַהין געקומען? ער איז גאָר נישטאָ! (זוכט איהם) פערלוירען געוואָרען ווי אין וואַסער אַרײַן! (נייגט אויס דאָס קריגעל) אויך נישטאָ?! אויך אויסגעטריקענט געוואָרען? מילא דער יונגערמאַן האָט פיס איז ער אַוועק געגאַנגען, אָבער וואו איז אַהין געקומען דער ווײַן פון דעם קריגעל?.. האַ?.. אָ איך דערמאַן מיך... געהענ־דיג אויפ'ן וועג האָט זיך דער ווײַן אוים געגאָסען, אמת... בנאמנות שלי, ווי איך בין איוד דאַצו אַז אוים צו גיסען ווײַן איז גאָר נישט קײן שלעכט געשעפט... אָבער טאַקע נאָר אין מויל אַרײַן... בנאמנות שלי ווי איך בין אַ יוד דאַצו. (זינגט)

1

דאָס ביסעלע ווײַן איז זעהר גוט,
עס שטאַרקט און וואַרעמט אויף דאָס בלוט.
מען ווערד נאָכדעם אַ׳נ׳אַנדערער ווי פריהר...
און ס׳וויל אויכעט כאַפּען אַרײַן,
דער אַנדערער מענש אַ ביסעל ווײַן
און איך טרינק פאַר יענעם, אויך פאַר מיר..
איך טרינק סיר אָן ווי אַ טאַטע
און פאַל אַניעדער ווי אַ פערד...
איך האָב די וועלט אין דער פּיאַטע
און אויך מײַן ווײַבעלע טיעף אין ד׳ר׳ערד!
(רעפריין) אַ ביסעלע ווײַן,
זאָל אימער זײַן,
ס׳איז זעהר פײַן
אַז מ׳קנאַקט אַרײַן,
דאַן האָט מען גאָר רוה!
בנאמנות שלי, ווי איך בין אַ יוד ראצו!

2

מײַן משפחה איז געוועזען גרוים,
איך קום פון יחסנים אַרוים:
רבנים גאונים, גרויסע טרינקער אויך;
זיי זענען טויט שוין אוי אַ קלאָג!
ד׳האָב יאָהרצײַטען אַלע טאָג,
און איך מאַך אַ קנאַק אַז עס גערט אַ רויך.
פאַר די טהײַערע נשמות
און זײַערע גרײַז גראָע בערד...
און איך זיפ אָהן רחמנות
און האָב זיי אַלע טיעף אין ד׳ר׳ערד;

(רעֶפרײַן)

אַ בּיסעלעֶ װײַן א. ז. ו.

3

אַ שװינגער האָב איך אַמאָל געהאַם ;
איך בּין געװעזען מיט איהר שטענדיג בּלאַט . .
און פון איין פלאַש האָבען געזױפּט זי און איך ,
דעם װײַן האָב איך געבּראַכט
און פערבּײַסען האָט זי געמאַכט ,
נאָר אַװעק איז זי פון דער װעלט צו גיך !
איך װאָלט בּעדאַרפט קריעה רײַסען ,
אױ אַ'נ'אונגליק איז מיר בּאַשערט :
איך מוז הײַנט טרינקען אָהן פערבּײַסען ,
און איך האָב מײַן שװינגער טיעף אין דרערד !

(רעֶפרײַן)

אַ בּיסעלעֶ װײַן א. ז. ו.

4

איך בּין געװעזען אַמאָל אַ קנעכט ,
בּײַן אַ גביר , אַ פעטען העכט .
און ער פלעגט די קנעכט צו דריקען :
זײ האָבען געאַרבּײַט טאָג און נאַכט
און קוים האָט איינער נאָר ערװאַכט . . .
פלעגט ער איהם בּאַלד דערשטיקען . . .
נאָר איך בּין געװעזען פלינק
און אַ מיטעל האָב איך דערקלערט :
געטהון האָב איך װײַן אַ טרינק ,
און געהאַט איהם טיעף אין ד'ר'ערד !

(רעֶפרײַן)

אַ בּיסעלעֶ װײַן א. ז. ו.

5

מײַן הערר איז אײזען שטאַרק
אַ בויך מיט אַ פעסטען קאַרק
און אײזערנע הענד אַז ס'איז אַ שרעק
פרעסט מענשען־פלײש אויפן פור
און טרינקט נאָר מענשען־בלוט
און מאַכט פון זײַן לאַנד אַ ג'עק...
אויך זײַנע לאַפּעטוטען,
הערשען נאָר מיט דער שווערד...
עס ווערט זײ גאָרנישט גראָטהען
מען האָט זײ אַלע טיף אין ד'ר'ערד...
(רעפרײַן)

אַ ביסעלע ווײַן א. ז. ה.
(רחמה קומט אַרײַן)

רחמה: צפרא טבא! דעם אַלטען לפידות.
לפידות: אַ גוט מאָרגען דיר כשרה מלומדת. וואָס האָסטו דיך הײַנט אַזוי שען אויסגעפּוצט?
רחמה: אונזער פּרינצעסין עלמות האָט הײַנט אײַנגעלאַדען אַלע מײדלעך פון חימה צו דעם פיש־פאַנג, נו זאָל רחמהלע נישט מיט זײַן?
לפידות: זעהר שען. זאָג מיר נאָר, רחמהלע, אפשר וואָלסטו אויך מיך געכאַפּט אין דײַן נעטץ?
רחמה: איך מײַן: אײדער צו כאַפּען אַזאַ אַלטען גרויען פיש וואָס שמעקט שוין נאָך דער ערד, איז בעסער צו פאַנגען אַ יונג פישעלע, אַ גאָלדענס, עס זאָל זײַן אַ מחיה אָנצוקוקען. און אויף דיר, פּעטער, וועל איך דערצעהלען דער מומען אַז דו מאַכסט ליבעס ערקלערונגען יונגע מײדלעך, ווערט זי דיר מיט די נעגעל אָבקראַצען די ליסקעס פון

דײַן פנים, ווערסט דו אויסזעהען ווי אַ'נ'אָב'געשעלטער הערינג! פערשטעהסט?

לפידות: עה... דו ווערסט עס מיר נישט טהון, דו ווילסט דאָך איך זאָל דיר געבען מײַן זוהן פאַר אַ חתן.

רחמה: דו דאַרפסט מיר נישט געבען. איך האָב מיר איהם שוין אַלײַן גענומען. די חיות אין וואַלד, די פעגעל אויף די בעמער, די שטערען אויפ'ן הימעל און די פיש אין וואַסער, זענען עדות אַז מיר האָבען זיך ליעבע צו גע־שוואָהרען...

לפידות: איך וועל איהם מיט געוואַלט פון דיר אַוועק רײַסען.

רחמה: דאָס ווערסטו אפילו נישט קענען!.. אַז דו ווערסט קענען מיט פלאַמען אויסלעשען פײַער, מיט אַ נעץ אויף האַלטען דעם ווינד, און מיט אַ האַק צו שפּאַלטען דאָס וואַסער דאַמאָלס ווערסטו אויך קענען פון מיר רחמיאלי'קען אַוועק נעמען.

לפידות: רחמה'לע! פאַר דעם משל ביסטו ווערט איך זאָל דיר געבען אַ קוש. (זי אַנטלויפט, ער לויפט איהר נאָך און עס קומט איהם אַקעגען צרויה) מײַן טהײַער ווײַבעלע! איך האָב דיר געוואָלט שיקען מיט אונזער רחמה'לען אַ פּאָר קיש. נאָר אַזוי ווי דו ביזט אַלײַן אָנגעקומען וועל איך זיי דיר אַלײַן אָבגעבען. (ער וויל זי קישען זי גיעבט איהם 2 פעטש)

צרויה: זעהסטו? איך האָב מיך אַלײַן מטריח געוועהן און האָב דיר אַהער געבראַכט צוויי פּעטש און וויש דיר אָב דאָס מויל און שווײַג. און דיר רחמה'לע וועל איך גאָר נישט טהון; איך וועל נאָר דערצעהלען רחמיאלי'קען.

רחמה: אָ וואַ! וואָס ווערסטו דערצעהלען? אַז איך האָב זײַן טאַטען געקושט, וועל איך דערצעהלען אַז דו האָסט זײַן טאַטען געפּאַטשט...

צרויה: פּאַטשען דאַרף מען אַלע מענער, עס איז גאָר נישטאָ אַזוי פיעל פּעטש וויפיעל די מענער פערדיענען.

רחמה: און איך זאָג אַז אײדער צו פּאַטשען זיך מיט ווײַבלעך

איז בעסער צו לעבען מיט זיי ווי די טייבלעך . (געזאנג)
צרויה: איך זאג: אז איעדער מאן
איז אשרעקליכער טיראן .
פאלש זענט איהר אויף שריט און טריט
אוי מענער , מענער געוואלט איהר זענט ניט גוט !
לפידות : איך זאג : אגוט ווייב איז אגליק ;
אגוט ווייב איז גאר א׳נ׳אנטיק .
אבער אז דאס ווייב גלעט אין באק
אוי טרעפען זאל איהר שוין א שלאק !
רחמה : און איך זאג : אז פאטשען און שלאגען זיך איז ניט גלייך ;
עס איז ניט שען גאר דאס צו זעהן ;
מענער און ווייבלעך מוזען לעבען ווי טייבלייך .
זאגט אליין בין איך גערעכט צו ניין ?
לפידות, צרויה : יא , רחמלה , דו האסט רעכט
יא גשמה׳לע דו זאגסט ניט שלעכט ;
דו ביסט מיין איידעלע , אקלוג מיידעלע .
מיר וועלען פאלגען וואס דו זאגסט . . .
רחמה: יא אודאי האב איך רעכט
יא אודאי, איך זאג ניט שלעכט
מענער און ווייבלעך לעבען ווי די טייבלעך
איז דאך שען און פיין .
לפידות, צרויה : יא אודאי דו האסט רעכט
יא אודאי דו זאגסט ניט שלעכט
מענער און ווייבלעך לעבען ווי די טייבלעך
איז דאך שען און פיין !
(טארצעט)
רחמה : יא א ודאי האב איך רעכט
יא א ודאי איך זאג ניט שלעכט
מענער און ווייבלעך לעבען ווי די טייבלעך
איז דאך שען און פיין !
(טאנצען אב . פארהאנג) .

פֶּעֶרְוַואנְדְלוּנְג

דער הינטער גרונד ווייזט הימעל און וואסער, לינקס זעהט זיך א טהורעם, באר פון פישער מיידלעך, א טאנץ, עלמות פון רעכטס.

באר: ווי שען איז דער וואסער־פאל, וואסער־פאל.

נעמט די רודער אין די הענד,

רודערט נאר ווי פיעל איהר קענט.

ווי שען איז דער פישער־פאנג,

בעלעבט איהם, שוועסטער, מיט געזאנג!

עלמות: (זינגט אונטער די קאליסען און קומט אן אויף א שיפעל)

מיין הארץ איז נאר ביי דיר

טרוי בלייב זשע אויך מיר

ליעבער א! הערע צו

שוועבע ענגעל הערונטער דא

איך ערווארטע דיך מעהר ווי א שעה!

איך וויים דו ביסט אוף עוויג מיר טריי

אין אלע געפאהרען שטעה איך דיר ביי.

מיין הערץ א, ציהט זיך נאר צו דיר,

קום זשע געליעבטער, קום שנעל צו מיר!

שנעלער צו דיינע עלמות

איך בלייב דיר אויף עוויג נאר טריי!

(עלמות און רחמה געהען ארונטער, די פישער מיידלעך טאנצען ארום איהר. און נאכהער זאגט זי):

עלמות: שוועסטער! מיר ערווארטען יעדע מינוט, ער זאל צוריק קעהרן פון דער קריעג און איך וויל די ערשטע איהם עמפפאנגען, דארום בעט איך אייך איהר זאלט אייך אביסעל צוריק ציהען און שפעטער וועלען מיר אלע צוזאמען איהם אקעגען געהן. (די פישער מיידלעך טאנצען אב) אצינד בין איך אליין. דאך מיינע געדאנקען, מיין אלעס געהער נאר דיר מיין געליעבטער. ווען די וועלען צארנדיג רוישען, ווען די שיפען ליארעמען אים

לויפען, הער איך אַלץ דײַן שטימע נאָר אַלײן.

(בן הדור קומט אַן געקלײַדעט אַלס פישער אָבער אָהן אַ באָרד)

בן הדור: טהײַערער ענגעל, דו ערוואַרטעסט מיך! זײַ מיר טויזענד מאָל געגריסט! (זיי אומאַרמען זיך).

עלמות: פאַר וואָס האָסטו מיך געלאָזט אַזו לאַנג וואַרטען? מײַן טהײַערער. דו ווײַסט דאָך אַז דאָס אָרעמע פישער מײַדעל האָט קײַן אַנדערע פרײַדע נישט נאָר ווען איהר פישער יונגע איז מיט איהר צוזאַמען...

בן הדור: טרײַע זעעלע דו וועסט מיר פערצײַהען! איך מוז דיר יעצט אַ געהײַמניס ענטדעקען. איך האָב דיך גענאַרט...

עלמות: עס איז גאָר נישטאָ אויף דער וועלט אַ זאַך וואָס איך זאָל דיר נישט פערצײַהען.

בן הדור: זײַ וויסען, טהײַערע עלמות! אַז איך בין נישט דער אײַנפאַכער פישער געזעלען, ווי איך האָב מיך פאַר דיר פאָרגעשטעלט... איך בין... דער פרינץ בן הדור און אַלס פרינץ בעט איך דײַן האַנד!

עלמות: (צו זיך) פרינץ בן הדור! (צו איהם) און דו ליעבסט מיך? מיך אַ נ'אָרעמעס פישער מײַדעל?

בן הדור: די ליעבע ווײַסט פון קײַן קרוינען. די ליעבע זעהט נאָר דאָס הערץ, און קײַן בעסערעס ווי דו האָסט, האָב איך נאָך אין מײַן לעבען ניט געזעהן.

עלמות: אַ נ'אָרעמעס הערץ!

בן הדור: גענוג רײַך איז עס ווען עס איז גאַנץ, נישט צובראָכען ווי מײַנס! הער, עלמות: אַ טיראַן וועלכער רופט זיך „קעניג פון חימה" האָט ערמאָרדעט מײַן פאָטער, מײַן מוטער האָט ער געפאַנגען און זוכט נאָך אויך מיך אום צו ברענגען!

עלמות: (ערשראָקען) עס קאָן נישט וואַהר זײַן, פרינץ!

בן הדור: לײַדער איז עס וואַהר!.. אָבער נישט דערלעבען וועט ער דאָס... איך וועל מיך פריהער אין איהם נוקם זײַן.

עלמות: פרינץ! האב מיטלייד מיט דער אָרעמער עלמות! לאז צורה! דיין לעבען איז אין געפאהר!

בן הדור: עס גיבט קיין זאך אויף דער וועלט, וואס זאל ביי מיר הייליגער זיין ווי די נקמה אין דעם טיראן.

עלמות: אויך נישט דיין געליעבטע עלמות?

בן הדור: דו דארפסט מיך נישט צוריק האלטען, ווען דו ליעבסט מיך.

עלמות: ווען דו זאלסט מיך אפילו דורך דעם טעטען?

בן הדור: איך פערשטעה דיך נישט!

עלמות: איך וואלט עס דיר ערקלערען, אָבער דו וועסט מיך פערהאסען!

בן הדור: קיין זאך אין דער וועלט איז נישט אומשטאנד צו שוועבען מיין ליעבע צו דיר.

עלמות: ווען איך זאל אויך זיין זיינ[ע] א פריינדין?

[ב]ן הדור: זאגאר א טאָכטער...

ע[ל]מות: שווער זשע מיר צו אז דו בלייבסט מיינע אויף עוויג.

בן הדור: איך שווער עס דיר! (זינגען)

[ע]למות: דו שווערסט, דו שווערסט, איך הער,
נאָ וואס זשע דארף איך מעהר;
איך קאָן שוין רוהיג זיין,
איך וויים דו בי‌סט שוין מיין
פאָהר דיר פאָהר ווי גיך
נאר האלט מיין הארץ מיט זיך
און געדענק נאר שטענדס דאביי:
אז איך בלייב דיר עוויג טריי.

ביידע: מיינע געדאנקען — ווען איך בין אליין —
געהערען נאר דיך געליעבטער מיין;
אם שענעם פריה־מארגען ווען די זאָננע שטראהלט
ביי נאכט אז דער מאָנד מיט זילבער מאהלט
דאן דענק איך נאר אן דיך אליין

געליבטער (געזונגען) מיין

בן הדור: ביי טאג, ווען דער שטויב, אין דער לופט נאר טאנצט;
ביי נאכט, ווען דער מאנד איבערן שאטען גלאנצט,
זעה איך דיך נאר אליין
געליבטע מיין.

עלמות: ווען די וועלען ווי צארניג רוישען

בן הדור: און די שיפער נאך דעם ווינד לוישען,

ביידע: זעה איך דיך אליין,
געליבטער מיין.
מעגסט זיין פון מיך ענטפערען
וויים, הויך איבער די שטערען
בין איך נאר ביי דיר, געליבטער מיין,
טהייערער געליבטער בלייבסט עוויג מיין
דו בלייבסט נאר מיין,
איך בלייב נאר דיין! (אומארמען זיך)

צרויה: (קומט אריין צו לויפען) געוואלט! ראטעוועט! א שיף
ברענט אויפ'ן ים! א'נ'אלטער מאן איז צו געבונדען צום
מאסט בוים! רעטעט איהם! (בן הדור און עלמות לויפען
זעהען)

בן הדור: יא איך זעה מען מוז איהם רעטען! (לויפט אויף דעם שיפעל)

עלמות: איך מוז איהם צו הילפע קומען (ביידע אב מיט'ן שיפעל)

צרויה: (זיי נאכקוקענד) גאט! זיי זאלען איהם נאר דער־ראטעווען!
א זיי זענען ארויף אויף דער שיף! זיי בינדען איהם אב!
(פון אונטער די קאליטען הערט זיך געשרייען און קנאקען פון
פייער, באלד קומט אן א שיף. שלמון צו געבונדען צו מאסט־
בוים בן הדור און עלמות שניידען איבער די שטריק, כאפען
אראב דעם אלטען פיהרען איהם ארויף אויף דער בינהנע אלע דרמ־
ראטעווען איהם, ער קרעכצט. באלד דארויף עקספלאאטירט דער
קעסעל עם שיסט פייער און איסקרעס)

פארהאנג.

ענדע 1 אקט.

צְוֵויְטֶער אַקְט.

(שטעלט פאָר אַ גאָרטען, לינקס חזון'ס פּאַלאַץ, רעכטס אַ שלאָס וואו עס זיצט געפאנגען די קעניגין צפורה. פון ביידע זייטען בוימער און דער מיטט אַ טויבען־שלאַג; שלמון זיצט אַן דער זייט, אויף אַ גראָז באַנק, און זינגט.)

איך וואַהר אין סכנות,
האָט רחמנות,
ווער עס האָט ישרנות.
העלפט מיר אויס אין דער נויט!
אַ בעטלער נישט פון געבוירען;
איך בין עס נאָר געוואָרען!
ווער וואָלט עס גאָר דענקען:
אַז מיר זאָל מען דאַרפען שענקען
צום עסען אַ שטיקעלע ברויט!
אַ גרויס איז מיין נויט!
חייט פון דעם לעבען,
ווייט פון דעם שטרעבען,
ווייט אויף אַ'נ'אינזעל בין איך געוועזן,
אויף דער ערד געזעסען, דערנער געגעסען
קיין לעבעדיגען מענשען האָב איך נישט געזעהן!
איך וואַר באַלד פערפאַלען!
נאָר דער גאָט פון אַלען,
האָט מיר געהאָלפען, אַ נס איז געשעהן.
העלפט מיר מענשען, אָ גוטע מענשען!
אין מיין פיין
לאָזט אין אַ שטוב צו אייך מיך אריין.
גיעבט מיין שוועכען גרויזען קאָפּ אַ שטיקעל אָרט
בעלוינען וועט מען עס אייך פון דאָרט...

שענקט אַ נדבה זײַן װעט איהם רײַך
נישט קײַן װאָהלטאָג בײַ איך!
איך װאַהר אין סכנות! (ביז: „גרױס איז מײַן נױט).
דאָרט אין דעם שלאָס איז מײַן קעניגין געפאַנגען, און דער ברודער־מערדער זיצט אויף דעם טראָן! אָ ראַכע! פירכטערליכע ראַכע װיל איך האָבען, די גאַנצע ראַכע פון דעם אל קנא ונוקם װעל איך אַראָב רײַסען פון הימעל און אויף זײַן קאָפּ שלײַדערען. יאָ אויף דײַן קאָפּ. חגון! דו שענדליכער טיראַן!
עלמות: (קומט אַן פון פּאַלאַץ) אַלטער! דאָ אויף דעם נײַ? פעהרליכען אָרט? הער מיך אויס, אַלטער! איך האָב דיר דײַן לעבען גערעטעט און דערפאַר איז עס בײַ מיר פּהײַער, איך בעט דיך: מײַד אויס דעם פּלאַץ! דאָ איז דײַן לעבען קײַן איין אויגענבליק נישט זיכער!
שלמון: פאַר מײַן לעבען האָב איך קײַן מורא נישט, דען װאָס פאַר אַ װערטה קאָן האָבען דאָס לעבען פון אַזאַ אַלטען בעטלער װי איך בין? דאָך דיר צו ליעב דו זאָלסט דיך נישט ערגערן געה איך אַװעק פון דאַנען. אָבער איך זאָג דיר נישט צו איך זאָל מעהר נישט קומען...
עלמות: אויף מאָרגען זאָל גאָט זאָרגען. נאָר דערװײַל, בעט איך דיך זאָלסט פון דאַנען אַװעק געהן!
שלמון: איך װעל געהן, נאָר גיעב מיר, איך בעט דיך מיט דײַן ברכה אויף דעם װעג.
עלמות: װען די ברכה פון אַ קינד האָט בײַ דיר אַ װערטה װעל איך זי דיר נישט פערװײַגערן. קום אַלטער! איך װינש דיר אַז אויף אַלע דײַנע װעגען זאָל דיר גאָט בײַ שטעהן! (בײַדע אָב).

(רחמה קומט אַן פון פּאַלאַץ)

רחמה: פּרינצעסין! פּרינצעסין עלמות! (צו זיך) זי איז אַזױ שטאַרק פערטיעפט מיט דעם אַלטען בעטלער, אַז זי

הערט גאָר ניִשט ווי איךְ רוף זי. עס איז איהר גאָר ניִשט צו פערשטעהן. וואו נאָר אַ בעטלער, וואו נאָר אַ קבצן, וואו נאָר אַ דלות איז איהר גוטער ברודער... האָט זי דערזעהען אַ פּישער יונג, אַ דלות, האָט זי זיךְ אין איהם פערליִעבט איבער די אויערען, און צייט דער יונגער דלות איז פערשוואונדען געוואָרען האָט זי זיךְ ווידער אָב געזיכט אַ'נ'אַלטען בעטלער און האַלט איהם אין איין נאָכלויפען. מיר דאַכט זיךְ: ווען איךְ זאָל זיין אַ פּרינצעסין וואָלטען אַזאָלכע בעטלער ניִשט דערלעבט מיין שוועל איבער צו טרעטען... נאָר ווי אַזוי ווערד מען אַ פּרינצעסין? אוי געוואָלט איךְ וויל זיין אַ פּרינצעסין!

(זי זינגט)

1.

ווען איךְ זאָל ווערען אַ פּרינצעסין,
פון דער העלער הויט.
וואָלט איךְ טאָג און נאַכט געגעסען,
בּאָרשט פון זויער קרויט.
אַ גאַנצען טאָג נאָר געטאַנצט געשפּרינגען,
פרעהליךְ וואָלט איךְ זיין;
ראָזשענקעס וואָלט איךְ געשלינגען,
וויפיעל עס קאָן אַריין;
געטרינקען וואָלט איךְ עפּעל־קוואַס,
אַ גאַנצען קריג אַ טאָג.
איהר מעגט מיר גלויבען, איךְ מאַךְ קיין שפּאַס,
ס'איז אמת וואָס איךְ זאָג.
איךְ קאָן דאָס אָבער נאָר דערלעבען,
ווען איךְ זאָל אַ פּרינצעסין זיין
אוי אַ פּרינצעסין, איהר מעגט מיר גלעבען
איז זעהר שען און פיין!

2.

וועֶן איך זאָל ווערֶען אַ פּרינצעסין,
אין דעם אויגענבליק:
וואָלט איך באַלד זיך גוט אײַנפּרעסען:
די טאַליע מיט אַ שטריק;
איך וואָלט מיך קליידען פיין און שען:
אין סאַמעט און אין זייד;
מיט רויטע סטענגעס׳ וואָלט איך געהן,
מ׳זאָל מיך זעהען פון ווי ווייט;
און פּעדערן וואָלט איך מיך פּערצירען,
און געטראָגען זיך פּערשייט;
ארום געלאָפּען וואָלט איך שפּאַצירען:
מיט די שענסטע יונגע־לייט.
אוי די אַלע זאַכען כ׳לעבען,
זענען זעהר פיין;
איך קאָן דאָס אָבער נאָר דער לעבען,
כ׳זאָל אַ פּרינצעסין זיין!

(לפּידות קומט אָן)

לפּידות: מיין טהייער קעלבעלע! וואָס האָלסטו אין איין שרייען: פּרינצעסין?

רחמה: איך האָב זי ליעב.

לפּידות: ווערען זשע האָסטו ליעבער? איהר, צי דאָס יונגע גאָלדענע פישעלע?.. געדענקסט נאָך וואָס דו האָסט מיר נעכטען געזאָגט?

רחמה: אָבער אַ מחותן דאַרף נישט וויסען פון ליעבע.

לפּידות: זאָג זשע מיר רחמלה: איך בין דאָך זיין טאַטע, וועל איך אויך דיינער ווערען?

רחמה: זאָלסט זיין אַליין וואָלט איך דיר זאָגען...

לפּידות: (קוקט זיך ארום) איך זעה דאָך קיינעם נישט ארום זיך...

רחמה: וויל דיין גוטער ברודער האָט דיר די אויגען פערשטעלט...

לפידות: דו מײנסט אַודאי אַז איך בין שכּור ? (עס הערט זיך חנון'ס קול) אָ דער קעניג קומט ! געה געשווינד אַוועק פון דאַנען. איך דאַרף עפּעס מיט איהם רעדען. עס איז אַ סוד פאַר דיר.

רחמה: (צו זיך) איז עס אַ סוד דאַרף איך טאַקע וויסען. (צו איהם) גוט, גוט, איך געה ! (זי בעהאַלט זיך אונטער'ן בוים). (חנון קומט אַן פון פּאַלאַץ).

חנון: ביסט דאָ לפידות ? וואו זשע איז דער שקלאַווע ? איך וואָלט עס וועלען פון איהם אַליין הערען !

לפידות: אַז לפידות זאָגט, איז געזאָגט, אָט וועט ער באַלד קומען. איך האָב איהם בעשטעלט, ער וואַרט דאָרט אונטערן טויער. (ער שרײַט אַרויס) גראָבער פישער יונג ! קום אַרײַן ! (בן הדור מיט דער באָרד) גרויסער קעניג ! דאָ איז דער פישער וועלכער האָט עס מיר דערצעהלט.

חנון: לפידות ! געה ! לאָז אונז אַליין.

לפידות: געהן ? איז געהן ! איך קאָן טאַקע אויף די פיס נישט שטעהן. (געהט אָב).

חנון: זײַ מיר ווילקאָמען טאַפּפּערער העלד ! פון הײַנט אָן ביסטו מעהר קײַן שקלאַווע. איך שענק דיר די פרײַהײַט.

בן הדור: די פרײַהײַט בײַם געבוירענעם שקלאַווען שפּיעלט אַ קלײנע ראָלע. די פרײַהײַט האָט נאָר אַ ווערטה בײַ דעם וואָס ווייסט זי צו שעצען. איך האָף אונז ערוואַרט פון דיר אַ בעסערען לוין . . .

חנון: און דו וועסט עס בעקומען. נאָר דערצעהל מיר פריהר ווי אַזוי האָבטו דעם פרינץ ערמאָרדעט ?

בן הדור: גאַנץ אײנפאַך: גאַנצע דרײַ מאָנאַטען האָב איך איהם נאָך שפּיאָנירט. און נאָך שווערער מיה און פיעל אַרבײַט איז עס מיר געלונגען צו פּאַקען איהם. מיט קונצען בין איך ערפאַהרען פון איהם אַז ער האָט זיך פערשוואָהרען דיך מײַן קעניג צו טויטען, אַז ער ערוואַרטעט דײַן

אַנקוּנפט בּיים מער אום דיין טהייערעס לעבען צו רויבען.
און אַזוי האָב איך איהם אָבגעהיט אויף שריט און טריט,
ביז איך בין איהם ענדליך איבערפאַלען און איין שטויס...
און מיין דאָלך האָט אין זיין ברוסט געשטעקט. מיט
אַ לעווען שטימע האָט ער אויס געשריען: חנון, חנון! דו
געמיינער ניעדערינגער שופט! מערדער פון מיין פאָטער!
פיינינגער פון מיין מוטער! איך ווייס אַז דו האָסט גוט
בּעצאָהלט פאַר מיין טויט! אָבער וואַרט דו באַנדיט!
דאָס אונשולדינגע בּלוט וועט פון דיר ראַכע נעמען!
און מיט די ווערטער איז ער געפאַלען טויט. איך האָב
בּיי איהם אַרונטער גענומען דאָס מעדאַליאָן (וואַיזט עס)
און זיין טויטען קערפער האָב איך אַריין געוואָרפען
אין וואַסער.

חנון: זעהר גוט, זעהר גוט האָסטו געטהון, און דו בּעקומסט
דערפאַר מיין טאָכטער אַלס פרוי.

בן הדור: איך דאַנק דיר געגעדיגער קעניג! שפּאַס נישט פון
אַ'נ'אָרעמען שקלאַווען.

חנון: קיין שפּאַס! פערגעס דיין געבורט! פון היינט אָן ביסטו
אַ פּרינץ און דאָס דאַרפסטו געדענקען.

בן הדור: איך וועל מיך מיה געבען דיין בעפעהל צו ערפולען,
און איך האָף אַז איך וועל מיך קענען האַלטען ווי אַ פּרינץ.

חנון: אַלזוי טהייערער פרינץ! הער וואָס איך פערלאַנג פון דיר:
צפּורה די מוטער פון דעם ערמאָרדעטען פרינץ זיצט אין
מיין שלאָס געפאַנגען. געה צו איהר און שטעל דיך פאָר
אַלס פריינד פון איהר פערשטאָרבענעם זוהן. זאָג איהר
אַז דו ביסט געוועהן בּיי זיין אָבשטאַרבען און אַז זיין
לעצטער וואונש איז געוועהן אַז זיין מוטער זאָל מיך
הייראַטהען. אום עס זאָל אין לאַנד צוריק קעהרען גליק
און פריעדען.

בן הדור: איך זאָל געהן צו דער קעניגין?.. (פויזע) צו דיין בעפעהל קעניג! און וואו איז זי?

חנון: פאָרלײַפיג געה אין מײַן פּאַלאַץ. לפידות וועט דיך איבער קלײדען אַלס פּרינץ און שפּעטער וועל איך זי הײסען אַרוס פיהרען צו דיר.

בן הדור: מעכטיגער קעניג! זײַ זיכער אַז איך וועל קײן מאָל נישט פערגעסען מײַן שטאַם... און וואָס דו האָסט אין מיר געטהון. און וועל נאָר שטענדיג טראַכטען צו בעלוינען דיר פאַר דײַן טהאַט... איך וועל קײנמאָל נישט פערגעסען אַז איך בין אַ פּרינץ און ווי אַ פּרינץ וועל איך מיט אַלעמען האַנדלען. (אָב אין פּאַלאַץ)

חנון: שווער איז די קעניגליכע קרוין! מען מוז ציטערען פאַר יעדע פאָלקס-בעוועגונג... לײדער אָבער צוריק צו באַפּען איז שוין צו שפּעט! דער פּרינץ בן הדור איז טויט!.. ראַבע וועט דאָס אונשולדיגע בלוט פון מיר פאָדערען!.. דאָס פאָלק ווערד וואָס אַמאָל מעהר אויפגעבראַכט!... וואָס האָב איך געטהון? צו וואָס? צו ווען?.. וואָלט איך באָטש קענען מײַן צוועק אויספיהרען... אָבער זי איז נאָך מעהר אײַנגעשפּאַרט ווי מײַן ברודער איז געוועהן... איך בערײַהע עס! אָבער פערפאַלן! צוריק באַפּען איז שווער!... וואָלט איך באָטש קענען די קעניגין אין מײַן נעץ באַפּען! ווען זי זאָל מײַן זײַן, זי זאָל מיט מיר הײַראַטהען, וואָלט אויך דאָס פאָלק אײַנשטימען!.. (פויזע) יאָ! אַזוי מוז עס זײַן! אַלץ וועל איך אָנווענדען און זי מוז מײַנע זײַן. זי מוז און וועט מײַנע בלײַבען! ביז אין בלוט וועל איך געהן און פון מײַנע הענד וועל איך זי נישט אַרויס לאָזען. (ער לויפט אָב ערגענס אין פּאַלאַץ אַרײַן)

(עלמות קומט אַן פון דער טיעף פון גאָרטען)

עלמות: (פערצווײַגט) גאָט איז מײַן עדות, איך וואָלט איהר נישט וועלען ברענגען אַזאַ שלעכטע נאַבריכט! זי קאָן נאָך פאַר

צרות קראַנק ווערען! אַ רחמנות אויף דער עדעלע פרוי!..
אָבער מיין פאָטער! ער בעפעהלט עס מיר... און איך
מוז... איך ציטער פאַר איהם! (צפורה קומט אָן פון שלאָס)
אָ, קעניגין!
צפורה: וואָס ביסט דו אַזוי טרויריג עדעלע פרינצעסין? דו
ציטערסט דאָך אינגאַנצען!
עלמות: אָ עדעלע קעניגין!
צפורה: זאָג פרינצעסין. איך בין אויף אַלעם געפאַסט!
עלמות: שלעכט קעניגין! זעהר אַ ביטערע נאַכריכט האָב איך
דיר געבראַכט. אונזער פרינץ! אונזער בן הדור איז טויט!
צפורה: בן הדור! מיין איינציגע טרייסט, איז טויט!... גאָט!
וואָס האָסטו געהאַט צו דעם אונשולדיגען, עהרליכען
קינד!... אָ! מיינע צרות זענען נישט ערטרעגליך!...
(פויזע) זאָג מיר מיין טהייערע עלמות, האָסט איהם געקענט?
עלמות: יאָ, קעניגין! איך האָב איהם געקענט... זעהר גוט
געקענט... איך האָב איהם געליעבט... מיר האָבען זיך
ביידע געליעבט...
צפורה: קינד! וואָס רעדסטו? ווען האָסטו איהם געזעהען?
עלמות: אַלס פישער געזעלען האָב איך איהם דערקענט און זיך
אין איהם פערליעבט און אַלס פערשטעלטער פרינץ בן
הדור האָבען מיר זיך ליעבע און טרייע געשוואָהרען,
אָבער ליידער איז ער מיר פערהוילען געוואָרען שוין אַ צייט
אַהער און דאָ צייט איניגע טעג, איז געקומען אַ ריכטיגער
פישער-יונג מיט דער ביטערע נאַכריכט אַז ער אַליין האָט
איהם ערמאָרדעט! מיין רחמה האָט עס אַליין געהערט
פון זיין מויל. אָ קעניגין! איך בין אונגליקליך! (זי וויינט)
צפורה: (שטאַרקט זיך) מיר זענען ביידע אונגליקליך! זעהר
אונגליקליך! געגען גאָט אָבער טהאָר מען נישט מהרהר
זיין. ער איז גרעכט און זיין משפט איז גרעכט! אדני
נתן ואדני לקח יהי שם אדני מבורך!

עלמות: דו קאנסט דיך פאַסען, קעניגין!... איך אָבער בין שוואך! גאָט איז מיין עדות אז מיט זיין טויט האָט ער אויך מיין לעבען צו גענומען! איך האָב פערלוירען מיין ענגעל! מיין גאָט! מיין אַלעס! אָ קעניגין! מוטער! (פאַלען איינס אויף דאָס אַנדערע וויינענד. נאָך א פּויזע)

צפורה: וויינען, מיין קינד, שאַדט נישט. טרערען ערלייכטערען די שמערצען... (צרויה קומט אַריין)

צרויה: אָ מיין אונגליק איז אָהן אַ גרענעץ! דער מאָרד שרייט ביז גאָט! (צפורה וויינט)

עלמות: פערצייהע קעניגין! איך וואָלט עס דיר נישט ערצעה־לען, אָבער איך זאָג עס דיר פריהער, עהדער דער קעניג קומט אַהער... אפשר דאַרפסטו עס וויסען...

צפורה: דער קעניג! ווער וואגט עס זיך אין מיין געגענוואַרט קעניג צו רופען?

עלמות: איך מיין מיין פאָטער! פאַר איהם ציטערט היינט יעדער איינער!

צרויה: פוילע דיענסטען ציטערען פאַר איהם.., איך דאַנקען, זעהט איהר, כאָטש איך בין אַ שוואַכע אשה, דאָך ציטערע איך נישט. איך וואָלט איהם אינגאַנצען מוחל זיין ער זאָל אַהער קומען.

צפורה: ער זאָל מיין שוועל נישט איבערטרעטען!

צרויה: איך וועל איהם די אויגען אויס קראַצען!

עלמות: מיט דיין שלעכט בעהאַנדלען איהם, וועסטו איהם נאָך מעהר אויף־רייצען!

צרויה: נו ווער פרעגט דען נאָך איהם? לאָז איהם די גאַל צו שפּרינגען ווערען!

צפורה: וואָס קאָן ער מיר דען נאָך מעהר טהון, ווי ער טהוט מיר? ערמאָרדען, ווי מיין מאַן און מיין קינד? אַדרבה זאָל ער עס טהון! איך ערוואַרטע שוין די מינוט, עס זאָל שוין אַ ג'ענדע זיין צו מיין לעבען און מיינע ליידען!

צרויה: (קוקט ארויס) געשווינד, פרינצעסין! דער קעניג קומט! קומט לאמיר אוועק געהן!

עלמות: קעניגין! ערבארעמע דיך אויף דיין לעבען, דער פאטער קומט! (צרויה און עלמות געהען אב אין גארטען טיעף).

צפורה: ער קומט? דער מערדער! א גאט, העלף מיר! שטעה מיר ביי!

(חנון קומט ארויין פון פאלאץ, געהט צו צו צפורה'ן פערגנייגענד).

חנון: הייל און גליק דער גרויסער קעניגין! דער זיעגער פון באגדאד לעגט יעצט פאר דיינע פיס אלע זיינע לארבער קרענצע צו זאמען מיט זיין ליעבע צו דיר. אלע פעלקער וועלכע איך האב בעזיעגט שיקען דיין מאיעסטעט א גרוס דורך מיך.

צפורה: איך האב מיט דער וועלט מעהר גארנישט צו טהון! זייט מיין מאן איז געשטארבען, איז אויך די גאנצע וועלט פאר מיר אבגעשטארבען! איך קאן דיין ליעבע נישט אנטגעגען קומען. זוך דיר אויס א'נ'אנדערע, א גליקלי- כערע פון מיר.

חנון: דיין עדעל-מוטה, דיין ערהאבענער גייסט מאכט דיר העכ- בער פון אלע ווייבער דער וועלט. א שענע צפורה! איך בעט דיך פערגעס נישט אז איך בין הערשער! איך קאן און וויל און דו מוזט מיינע זיין!

צפורה: צווינגען ווילסטו מיך? האסט דיך פערליעבט אין מיין שענהייט? א חנון! א מארמור בילד קאן פיעל שענער זיין ווי איך, און וואלסט עס פיליינכט אויך גיכער קענען בעלעבען, ווי מיין הארץ ערוואַרמען. (זי קניעט) זעה די קעניגין צפורה פאלט פאר דיינע פיס. (העבט זיך שנעל אויף) ניין, ניין! א קעניגין דארף נישט קניען (פאנטאזירט) א פער- צייהע מיר שלמון! איך בין די זעלבע ווי געוועזען, קוק מיך נישט אן מיט אזעלכע בעזע אויגען!...

חנון: אונדאַנקבאַרע! איז דאָס דער לוין דערפאַר וואָס איך זוך דיין פריידען?

צפורה: (איראָניש) פריידען? דו און פריידען! טריפט דען נישט דיין שווערד מיט אונשולדיג בלוט! האָסט נישט אויסגעשלאַכטעט די אַלע וואָס האָבען בעוויינט מיין מאַנס טויט! און דעם אַלטען עהרליכען אָמון, ווער האָט ער־מאָרדעט? אָ דו פרעכער! דו טיראַן! אַוועק געה פון דאַנעט! אַוועק מערדער!

חנון: (ציהט זיין שווערד) שטיל דו פערברעכערין! איך בין קעניג! (הערבט זיין שווערד איבער איהר, און זעצט זי באַלד צוריק) אָבער ניין! איך קאָן נישט! דיין שענהייט, צפורה! ציגד אין מיר אָן ליעבעס פייער! אָבער לעשט אויך אויס מיין פייערדיגען צאָרן! זיי רוהיג! עס וועט דיר קיין שלעכטעס נישט געשעהן, מיין האַרץ איז דיין!

צפורה: (איראָניש) דיין האַרץ! האַ האַ האַ! אַ טיראַנישעס הערץ! אָ! וואו נעם איך אַ דאָלך דיין טיראַנישעס הערץ דורך צו באָהרען! מערדער! ווער האָט דען בעוואָהגען צום פרישען מאָרד ווען נישט דו? (חנון רוקט זיך צוריק ציטערענד) דו ציטערסט! דיינע בעזע געוויסען פלאָגען דיך! שעם דיך קליין מענשעלע! ווי ניעדעריג זעהסט דו אויס אין מיינע אויגען! (ער דרעהט זיך אום פון איהר). דו ווענדעסט דיינע אויגען פון מיר אַוועק! זאָג טיראַן. ווער האָט דעם מערדער געדינגגען? ווער האָט דעם שקלאַווען בעצאָהלט פאַר דעם שענדליכען מאָרד? ווער? נישט דו אַליין, האַ?

חנון: בעצאָהלט, אָבער נישט געדונגען, און נישט בעפוילען! איך האָב נישט געוואוסט! מען האָט עס מיר בעגנאַבריכטעט אָהן פערהאָפט... צפורה! שרעק מיך נישט מיט דיינע שרעקליכע בליקען! (ער ציטערט)

צפורה: ציטערע שקלאַווע! מיך האָסט געוואָלט שרעקען מיט דיין שווערד. אָבער ניין! אַ קעניגין שרעקט נישט ווען

איהר שקלאווע וויל זי ערמארדען! דיינע הענד מוזען געלעהמט ווערען עהדער זיי בעוועגען זיך געגען דיין קעני־גין! קניע אנידער שקלאווע פאר דיין הערשערין! פאל אויף דיין פנים דו טיראן! הער! איך בעפעהל עס! (שי פאלט מעכאניש אויף די קניע) אזוי! קניע פאר דיין הער־שערין, דו שקלאווע! א רעכטפערטיגע קעניגין קאן שטאר־בען, אבער ציטערען, גיע אים לעבען!... (אב צוריק אין שלאס)

חנון: (נאך א קליינע פויזע) איך קניע! איך, דער מעכטיגער קעניג — פאר א שוואכעס ווייב! איך האב געבראכען מיין קעניגליכען שטאלץ! און דאך האט זי מיר פעראכטעט, מיך צוריק געשטויסען! א! צופיעל! (ער שטעהט אויף וויטענד ציהט ווידער זיין שווערד) צופיעל דו שוואכעס ווייב! מיט מיין שווערד האב איך מיין טראהן ערווארבען! אויף דער שווערד איז מיין שטאלץ, און פאר דער שווערד מוז זיך אויך דיין נארישער שטאלץ בויגען! איך וועל דיך נויטען זאלסט מיין שקלאווע ווערען! מיט מיינע פיס וועל איך דיך טרעטען! איך וועל דיך לעהרנען ווי דעם קעניג צו רעספעקטירען! (ער לויפט אב צארניג נאך איהר אין שלאס אריין. שלמון און בן הדור איבער־געקליידעט אלס פרינץ מיט א בערדעל, קומען אן פון דער ביעף פון גארטען)

שלמון: מיט א דאפעלטע וואך איז בעוואכט דער שלאס ארום און ארום. מען לאזט קיין לעבעדיגען מענש צו איהר נישט צו! און דאס פאלק קאן דאס אלץ אזוי רוהיג צו זעהען!

בן הדור: אלטער! ווען דו האסט עטוואס צו בעפעהלען דער קעניגין קאנסטו עס דורך מיר בעזארגען. באלד וועל איך זיין ביי איהר.

שלמון: און דו יונגער מאן, קאנסטו מיר פיליבט דערצעהלען וואס דו האסט דער קעניגין צו מעלדען? אדער איז דאס א געהיימניס?

בן הדור: קיין געהיימניס! די גאנצע וועלט מעג עס וויסען:
איך וויל איהר זאגען אז דער פרינץ בן הדור האט געבעטען
פאר זיין טויט, אז זיין מוטער זאל הייראטען דעם קעניג
חנון, און דער שליח בין איך.

שלמון: אונמעגליך! עס איז א ליגענד, דער עדלער פרינץ
וואלט דאס נישט זאגען.

בן הדור: פערגעס נישט, אלטער, מיך קאן מען גלויבען,
ווייל איך אליין בין דער מערדער פון פרינץ.

שלמון: (ציהט זיין דאלך) דו ביסט דער מערדער פון מיין...
פון דעם פרינץ! עלענדער! לענגער זאלסטו נישט לעבען!

בן הדור: (כאפט איהם אן די האנד) איך בעקום דערפאר דעם
קעניגס טאכטער צור פרוי.

שלמון: (צו זיך) לענגער קאן איך מיר שוין נישט פערשטעהלען!
(צו איהם רוהיגער) זאג דעם טיראן: אז זיין מיה איז
אומזיסט! דען עס לעבט נאך איינער וואס וועט פון איהם
ראכע נעמען. איך בין נאך גענוג יונג, געזונד, פול
לעבען, און לוסט! הער אויס געדינגענער מערדער און
ציטערע צו זאמען מיט דיין הערן!

בן הדור: ווי איך זעה יונגער-אלטער ליעבסטו זעהר דעם
פרינצען בן הדור. האסטו איהם אויך פערזענליך געקענט?

שלמון: איך האב איהם געקענט. אבער אלס קליין קינד.
מיט זיין פאטער האב איך צוזאמען געלעבט, צוזאמען
געליטען, און אצינד וויין איך צוזאמען מיט איהם איבער
דעם אונשולדיגען פערגאסענעם בלוט פון זיין איינציג
קינד (וויינט)

בן הדור: דיינע טרערען אלטער צו נעמען מיך. אלטער!
איך האב דיר דיין לעבען געראטעט, און ווען דו וועסט
מיך נישט פערראטהען וועל איך דיר עטוואס פערטרויען.
זאי וויסען אז איך בין קיין מערדער נישט און... פרינץ בן
הדור לעבט!

שלמון: פרינץ בן הדור לעבט! אך ווי גליקליך! און וואו
איז ער?

בן הדור: ניט ווייט פון דאנעט און ווען דו ווילסט קאן
איך דיר איהם באלד פארשטעלען.

שלמון: א ניין, ניין! בעהיטע גאט! עהדער דא אויף דעם
מערדערישען פלאץ, וויל איך איהם בעסער קיינמאל ניט
זעהען! דא איז געפעהרליך! מען זוכט זיין טויט!

בן הדור: אבער ווען ער איז שוין דא?

שלמון: בעט איך דיך: לויף געשווינד, בעשווער איהם ווי זיין
לעבען איז איהם ליעב, אז ער זאל ווי אם שנעלסטען
פון דאנען פליהען! דען דא איז זיין לעבען קיין איין
אויגענבליק ניט זיכער!

בן הדור: ער ווייסט עס, אבער ער לאכט דערפון.

שלמון: פון וואנען ווייסטו עס? (ער שרעקט)

בן הדור: (קוקט זיך אום) שרעק דיך ניט אלטער! איך אליין
בין עס דער פרינץ בן הדור.

שלמון: גאט! זאל דאס וואהר זיין? וועה איך עס וואבענד?
ביסטו עס... מיין.., פרינץ, מיין קעניג! וועה דיין
פאטער... דיין פאטערס פריינד קניעט פאר דיר (ער קניעט)

בן הדור: (העבט איהם אויף און ציהט זיין דאלך) אט דיעזער דאלך
זאל צייט 24 שטונדען ראכע נעמען פאר מיין ערמארדעטען
פאטער און פאר מיין בעליידיגטער מוטער!

שלמון: (אויפשטעהענד) דו ביסט אבער נאך צו יונג און צו שוואך דאצו.

בן הדור: איך בין יונג דאס איז וואהר, און אפשר אויך ניט אזא
גרויסער העלד, אבער גענוג שטארק איז מיין ארעם ראכע
צו נעמען פון אזא מערדער. און איך האף אז מיין פאטערס
גייסט וועט מיר אויך בייששטעהן... (עס הערט זיך טריט)
יעמאנד געהט, איך דארף מיך דא ניט ווייזען. קום
אלטער לאמיר אוועק פון דאנען! (ביידע אב מיט איין גארטען)
עלמות און רחמה קומען אן פון פאלאץ.

עלמות: רחמהלע! איך שווער דיר ביי מיין אונגליקליך לעבען, אז איך וועל קיינעם נישט עס דערצעהלען. זאג מיר קאנסטו דעם מערדער פון פרינץ בן הדור?

רחמה: איך קאן דיר נאר אזוי פיעל זאגען אז דער מערדער פון דעם פרינץ איז זעהר א נאהנטער פריינד פון דיר. און דאס איבעריגע דארפסטו אליין פערשטעהן.

עלמות: איך פערשטעה וועמען דו מיינסט... מיין פאטער, אך ווי עלענד און אונגליקליך איך בין (וויינט)

(הנזן קומט צוריק פון שלאס און בעמערקט ווי זי וויינט).

חנון: וואס איז דאס? אלעס פרעהט זיך איבער מיין זיעג! און דו מיין טאכטער וויינסט?

עלמות: פערצייהע, פאטער. דאס זענען מיטליידס טרערען איך האב געהערט מיט דער געפאנגענער קעניגין. זי בעט דיך זאלסט איהר פערשוינען מיט דיין ליעבעם אנטראג:

חנון: ניין! זי זאל מעהר נישט שפאטען פון מיר, זי מוז זיך דאצו ענטשליסען. זי מוז מיינע זיין.

עלמות: פאטער! האב מיטלייד! טהו עס מיר צו ליעב! אזוי לאנג ווי צפורה וויינט קאן איך מיך נישט פרעהען.

חנון: און אזוי רעד מיין טאכטער! ניין! נישט קיין טאכטער ביסטו מיינע! ניין!

עלמות: פאטער!

חנון: שווייג! ווען דיין לעבען איז דיר ליעב זאל איך אזאלכע טרערען מעהר נישט זעהן! ציטערען מוז יעצט אלעס פאר מיר! נישט קיין פאטער בין איך דיר! זעלבסט-הערשער בין איך און גאנץ אראביען. אלע מיינע פיינדע האב איך בעזיעגט! דער איינציגער פיינד פאר וועלכען איך האב געשראקען לעבט שוין אויך נישט! דער פרינץ בן הדור איז טויט!

עלמות: איך וויים, מען האט איהם ערמארדעט! און אפשר נאך מיין אייגענער...

חנון: עלמות! צופיעל קלאָגסטו נאָך דעם פּרינצען! זאָג! האָסטו נישט געהאַט מיט איהם עפּעס געהיימע בּע ציהונגען? זאָג! איך וויל עס וויסען!

עלמות: יאָ! אָבער דער פּרינץ בּן הדור איז שוין טויט. ער דאַרף שוין פאַר דיר נישט מורא האָבען! און איך — וואָס קאָנסטו מיר טהון? וואָס קאָנסטו מיר מעהר אונגליקליך מאַכען ווי איך בּין? — זיי וויסען אַז איך האָב געליעבּט אַ פּישער יונגע.

חנון: און ווער איז דער פּישער יונג געוועזען?

עלמות: בּן הדור פּרינץ פון אַראַביען.

חנון: (שלײַדערט זי אַוועק) שלאַנג! אַוועק פון מיינע אויגען! דו האָסט נישט די ווערט מיין טאָכטער צו זיין!

רחמה: (בּײַ זײַטע) ער איז נישט ווערט אַזאַ טאָכטער צו האָבען!

חנון: (צו עלמות) ווען דיין לעבען איז דיר ליעב, זאָלסטו דער קעניגין צפּורה קיין וואָרט דאַפון זאָגען בּיז זי וועט נישט מיין זיין.

עלמות: די קעניגין ווייסט שוין! איך האָבּ איהר צו געשוואָהרען, צו פערבּלײַבען אויף עוויג איהר טרײַע טאָכטער, און אַז איך וועל זי מיט אַלע מײַנע קרעפטען שיצען פאַר יעדע אונגערעכטיגקייט... און אַז דו ווילסט קאָנסטו מיך טויטען!

חנון: יאָ, איך טויטע דיך (ער כאַפּט זי אָן) מיט מײַנע אייגענע הענד וועל איך דיך דערווערגען!

רחמה: הילפע! הילפע! (שלמון קומט אַרײַן צו לויפען כאַפּט אָן חנון און שלײַדערט איהם אַוועק),

שלמון: שטעה! אונמענש! הער גאָטעס שטימע! זי בּעפעהלט: לא תרצח: דו זאָלסט נישט מאָרדען!

חנון: ווער האָט דיר דאָס רעכט געגעבען מיך צו וואָהרנען?

שלמון: דער, וועלכער האָט געהרגט דעם בּרודער־מערדער קין! איה הבל אחיך? וואו איז דיין בּרודער? דו מערדער!

איך הער זײַן שטימע! איך הער דאָס רױשען פון זײַן
אונשולדיג בלוט! (בליקט איהם שטאַרק אָן)

חנון: מענש! ביזטו װאַהנזיניג! װאָס קוקסטו מיך אַזױ שװידערליך
אָן! װאַכע! װאַכע! (עס קומען אָן צװײ לױפען מיליטער.
פערטהײדיגט די עהרע פון אײַער קעניג! (די מיליטעריסטען
װאַרפען זיך אױף'ן אַלטען)

עלמות: (אױף די קניע) פאָטער האָב מיטלײד מיט זײַן גרױעס האָר!

רחמה: פערצײַהע איהם קעניג! ער איז נישט מיט אַלעמען!

חנון: (שטױסט אַװעק עלמות) אַװעק געה פון מײַנע אױגען! ער
איז אַ שפּיאָן! אַ פעררעטהער!

באַר

אונזער גרױסען קעניג האָט ער דאָ בעלײדיגט
אָ דער שופט, אָ דער שופט!
ער האָט פערדיענט דעם טױט יאָ!
מערדער איהם גערופען, מערדער איהם גערופען!
ציהט אַ יעדער זײַן שװערד
שלאָגט איהם יאָ! (4 מאָל)
טױט איהם שנעלער. אױף דער שטעלע!

שלמון: לא תרצח! דו זאָלסט נישט מאָרדען,
שרײַט אַ שטימע פון דער ערד.
לא תגנוב: זאָלסט נישט בעגנב'נען.
גנבע נישט װאָס דעם צװײטען געהערט.
לא תחמוד: זאָלסט נישט גליסטען
דײַן חבר'ס װײַב. שטראָפען װעט דיך גאָט דערפאַר
געטױטעט װעסטו װערען.
דײַן שטימע װעט קײנער נישט הערען
דו ביסט אַ מערדער! טיראַן װאָס דו ביסט!

חנון: פאָרט מיט איהם אין קערקער געשװינד!
אָ הערט נישט מײַן טאָכטער זי איז יאָ פאַלש
פאַלש זענען אירע טרערען!

שלמון: איהר זאָלט איהם נישט הערען,
דען אַ מערדער גלויבט נישט קיין טרערען.
האָט מיטלייד מיט מיר אַצינד!
דען ער וויל אוי יעצט גאָר טויטען זיין אייגען, ליבעס קינד!

ביידע

חנון: פאַלש יאָ זענען איהרע טרערען
איהר זאָלט זי קיינער נישט הערען
שלמון: אמת זענען איהרע טרערען
איהר זאָלט איהם קיינער נישט הערען

(בן הדור קומט אָן)

חנון: דאָ קומט דער וואַהרער פרינץ!
ער זאָל ענטשיידען צווישען אונז.
עלמות: פאַטער! פאַטער! מיר איזט ניכט גוט!
בן הדור: מיט פרישען מוטה, ליס אויף דאָס בלוט.
זייט קיין קנעכט, פערטיידיגט אייער רעכט!
גאָט האָט בעשאַפען שפיעז און שווערד:
דער מענש זאָל נישט זיין קיין שקלאַווע.
ווען זיין עהרע איז געשטערט,
זאָל ער נאָר קעמפפען פאַר זיין ווערט,
ער זאָל נישט דאַרפען זיין קיין קנעכט (2 מאל)
ביי יעדען זאָל נאָר פריעדען זיין
שלמון: נאָר פאָרוועַרטס ער שפריכט צו מיין הערץ.

עלמות	קלינגען זאָל וועַר נאָר קלינגען קאָן
חנון	טראָמפּעטען שאַלט, דראָמעלט נאָר אויף פּלעטען
שלמון	און זינגען וועַר נאָר זינגען קאָן
	יאָ שאַלען זאָלט איהר מיט טראָמפּעטען

כאָר

קינדער פאָרוועַרטס, יאָ נאָר פאָרוועַרטס,
יאָ נאָר מוטיג קעמפפען פאַר אונזער לאַנד
אַלע האַנד אום האַנד,
פאַר אונזער לאַנד, פאַר אונזער לאַנד!

ענדע 2 אקט

דְרִיטֶער אַקְט

(די זעלבע דעקאָראַציע פון צווייטען אַקט) ווען דער פאָרהאַנג געהט אויף הערט זיך טראָמעל־סיגנאַל, באַלד אויף דעם מאַרשירען אַריין עלמות פערקלייִדעט אַלס אַנפיהרער פון מיליטער, נאָך איהר רחמה אַלם אַטיוטאַנד און נאָך זיי מיליטעריסטען מאַרשירען איינינע מאל אַרום דער ביהנע און געהען אַב אונטערן פּאַלאַץ.)

כאָר

סאָלדאַטען זענען מיר,
פרעהליך גאָר אָהן א שיעור.
מאַרשירען איבעראַל,
ביים קאַנאָנען שאַל,
דאָס איז דאָך זעהר שען
די ערשטע מוז נאָר געהן
ביי דעם קאַנאָנען שאַל
מאַרשירען איבעראַל.

עלמות: (אונטער קאָליסען) אויף אויף צום קאַמפף
פאַלען מוז דער לעווע פאַר אונזער מאַכט (ערשיינ...

כאָר

גאַנצע טעג נאָר ערצילען
טאָג און נאַכט נאָר שיצען
ווען קאַנאָנען אונז בעגריסען
און די ביקסען שיסען.
מענשען־בלוט רינט אין דער גאַס
סאָלדאַטען מאַכט קיין שפּאַס
צערשטערט, צערברעכט דעם פיינדעס מאַכט
מיט פיעל גלאַנץ און פראַכט.

עלמות: איינס, צוויי, דריי פיער א פייער שוס
פאַלען זאָל דער פיינד פאַר אונזער מאַכט.

עלמות אין כאר

מאַרשירט מיט קוראַזש
פעהלט קיין ציעל!
איינס צוויי, דריי,
מאַן ביי מאַן ביי'ם פלעטען שפּיעל.
ביים קאַנאָנען שאַל ציעלען איבעראַל! (מאַרשירען אָב).

צו־ויה: (קוממ אַרויס פון פּאַלאַין קוקט זיך אום איבעראַל) וואָס פאַר אַ ליאַרעם! מיין אונגליקליכע קעניגין איז נאַר וואָס איינגעשלאָפען. אַך די אונגליקליכע! זי קאָן קיין אויג נישט צו טהון. נישט זי עסט, נישט טרינקט, נישט שלאָפט, וואָס וועט נעבעך זיין פון איהר דער סוף! שוין איבער צעהן יאָהר אַז זי זיצט אַזוי דאָ געפאַנגען. טאַקע אין פּאַלעטען, אָבער דאָך אַ געפענגעניס: אַז זי טהאָר אויף דער ליכטיגער שיין נישט אַרויס, און קיינער טהאָר צו איהר נישט אַריין קומען! שרעקליך מוז עס זיין צו זיצען געפאַנגען אין שענע סאַלאָנען! איך שטעל עס מיר פאָר, פונקט ווי מען זאָל אַניעדער שטעלען מיין לפידות'ן צווישען קרוגען וויין און טרינקען לאָ, אפילו אַ טראָפּען נישט. אַ שענעם פּנים האָט עס, ווי אַ קאַץ נעבען אַ שיסעל סמעטענע מיט אַ צו געבינדענעם פּיסקעל. קוק, גלאָץ מיט די אויגען אָבער אַ לעק טהון גאָר לאָ!.. אָדער... (עס הערט זיך טראָמעל סיגנאַל) אַ פּנים עס איז אַצינד 12 ביי נאַכט און מען געהט בייטען די וואַך פאַרן שלאָס, ווי בעהאַלט מען זיך דאָ ערגעץ! (בעהאַלט זיך אויפ'ן בוים לינקס) דאָ וועט מען מיך נישט בעמערקען! (עס קומען צוריק אָן, מאַרשירענד די וואַך מיט עלמות און רחמה אַלע שטעלען זיך אַרום טויער, רחמה און עלמות טרעטען פאָר נעהנטער)

רחמה: אַזאַ יאָהר אויף מיר וואָס פאַר אַלייב־גאַרדע מיר האָבען, אָבער צו וואָס האָטו ווי אין מיטען דער נאַכט צונויף גערופען?

עלמות: דער פאָטער איז אין אַ גרויס געפאַהר, איך ציטערע מען זאָל איהם די נאַכט נאָך איבערפאַלען און ערמאָרדען.

רחמה: עס איז דאָך דאָ זיין וואַך?

עלמות: איך קאָן עס קיינעם נישט פערטרויען. אַליין מוז איך וואַכען פאַר זיין שלאָף צימער. (צו דער וואַך) קומט מיט מיר! (מאַרשירען ווי פריהער און געהען אָב. רחמה בלייבט)

רחמה: רחמה'לע דאַרף מען קיין פינגער אין מויל נישט אַריין לעגען, וויַל זי קאָן איהם נאָך אָב־בייסען. איך ווייס: זי געפינט זיך אַצינד צווישען צוויי פייערען. זאָל זי אויסזאָגען דעם פאָטער, פערראַהט זי דעם געליבטען, וועט זי נישט אויסזאָגען, פעררעט זי דעם פאָטער. מוז זי נעבעך שטעהן אין דער מיט, צווישען די צוויי פייערען און פון ביידע זייטען לעשען און טאָמער וועט עס נישט געהן וועט זי אַליין אויך פערברענט ווערען. און דאָס האָט זי אַלץ צו דאַנקען דער ליעבע.. אָ! איך דאַנק דיר, גאָטעניו! איך בין דאָך שוין נישט קיין יונג מיידעלע. שוין אַריבער 16 יאָהר, קיין עין־הרע, קיין בעז אויג, און בין נאָך נישט פערליעבט. און אַפילו מיין רחמיאליקעל. איז נאָר גלאַט אַזוי... דערוויַל מוז מען זיך בעהאַלטען דאָ ערגעץ, און ווידער זעהען וואָס דאָ וועט פאָרקומען. אַזוי ווי דאַמאַלס. איך בין טאַקע נאָך גאָר יונג, אָבער דאָך האָב איך ליעב אַלץ צו וויסען. עס איז אַ פערגניגען צו זעהען כאָטש וואָס יענער טהוט... (זי געהט צו צום בוים וואו צרויה איז בעהאַלטען. צרויה גיעט אַ קוויטש) אוי עפּעס אַנ'אַלטע קאַטשקע! לויפט צום צווייטען בוים און בעהאַלט זיך)

לפידות: (קומט פון אונטערן שלאָס שבגר) אַריין געלאָזט דעם פישער־יונג צו דער קעניגין, און באַלד וועט זי מיט איהם אַרויס קומען אַהער... דאָרט האָט זי מורא אַ פּנים!... און גערעדט בנאמנות... אַ שענע קעניגין און... אַ גראָבער פישער־יונג... אַ קשיה אויף אַ מעשה...